

Tiedoksi merkittävät asiat

243/00.04.01/2017, 277/11.05.02/2017

MH § 130

1) Biojalostuksen professuuri

Tekniikan tohtori Mika Ruusunen Oulun yliopistolta on 24.06.2019 lähettänyt Kainuun liitolle sopimuksen mukaisesti talousraportin koskien biojalostuksen professuuria: "Biojalostamon mittaukset -professuuri, kustannus- ja toimenpideraportti 09/2018 - 02/2019

Raportti lähetetään oheismateriaalina tiedoksi maakuntahallituksen jäsenille.

Biojalostamon mittaukset -professuurin seurantaryhmän 1. kokous on pidetty 27.06.2019 Oulun yliopistolla. Jatkossa seurantaryhmä kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa liittyen professuurin raportointiajaksoihin. Seurantaryhmän kokouksessa on päätetty maksuaikataulun osalta, että Kainuun liiton vuosimaksut maksetaan seuraavasti: 100 000 euroa 01.01.2020 ja 100 000 euroa 01.01.2021. Vuosimaksu 2019 (100 000 euroa) on maksettu alkuvuodesta 2019.

2) RekryKainuu -hanke

RekryKainuu -hanke (1.5.2017 – 31.8.2019) on päättymässä. Hankesuunnitelmassa tavoitteena oli vakiinnuttaa hankkeen toimenpiteitä osaksi maakuntauudistuksessa syntyviä kasvupalveluja. Maakuntauudistuksen kaaduttua RekryKainuu –hankkeen toimenpidekokonaisuuksia suunnitellaan jatkettavan erillisenä hankkeena, jossa keskitytään toimenpiteisiin, jotka eivät olleet mukana RekryKainuu hankkeessa, mutta joilla on osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa ratkaisevan tärkeä merkitys. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi työperäisen maahanmuuton edistäminen, maahanmuuttajien työllistäminen ja integroiminen Kainuun työelämään. Uuden hankkeen suunnittelua jatketaan ja pyritään käynnistämään se viimeistään vuoden 2020 alkupuolella.

3) Kainuun siltasopimus

Osaavan työvoiman saantiin ja työnantajien rekrytointivaikeuksiin on reagoitu yhteistyössä valtioneuvoston kanssa laatimalla ja toteuttamalla Kainuun siltasopimus (2019 – 2020), joka on valtion (TEM, VM, YM, OKM, LVM) ja alueen yhteinen prosessi, jossa molemmat osapuolet sitoutuvat mahdollisuuksien mukaan edistämään kasvun

mahdollisuuden hyödyntämistä. Se perustuu toimijoiden yhteistyöhön ja alueen tilanteen ja toimenpiteiden tarkasteluun horisontaalisesti - samaan aikaan useiden hallinnon alojen ja maakunnan kautta. Kainuun siltasopimuksen toimenpiteet kohdennetaan seuraaviin teemoihin: 1 Saavutettavuus, 2 Koulutus ja osaaminen, 3 TKI-alustojen vahvistaminen, 4 Kansallinen ja kansainvälinen rekrytointi sekä työperäinen maahanmuutto sekä 5 Tunnettuus, veto- ja pitovoima. Siltasopimukseen valittiin seuraavat Kainuulle kriittiset toimialat: 1 Kaivostoimiala (erityisesti Terrafame, Silver ja Mondominerals), 2 Metalliteollisuus (erityisesti Transtech / Skoda), 3 ICT ala ja erityisesti ohjelmoijat, 4 Metsäbiotalous kohdentuen puutuoteteollisuuteen (erityisesti Kuhmon Kantola, Woodpolis, teollisuusalueen yritykset), puunkorjukseen ja metsänhoitoon sekä KCF:n Paltamon biotuotehankkeeseen, 5 Matkailu sekä 6 Sosiaali- ja terveydenhuolto-ala.

Siltasopimuksessa esitetään välittömiä tuloksia tuovia toimenpiteitä, kuten rekrytinnin tehostaminen. Samoin sopimuksessa on pitkän ajan kuluessa tuloksia tuottavia toimenpiteitä, kuten mainetyö sekä Kainuun veto- ja pitovoiman vahvistaminen. Erityisessä tarkastelussa ovat lyhyen tähtäimen toimet, jotka käynnistyvät ja toteutuvat vuosina 2019–2020.

Siltasopimus hyväksyttiin tammikuussa 2019 ja Kainuu sai sen toteutukseen TEMstä 200 000 euron erillisrahoituksen siltasopimuksessa linjattuun TKI-alustojen vahvistaminen -toimenpiteeseen. Rahoitus kohdennettiin SOTE-simulaatioympäristön rakentamiseen. Ympäristö toimii testialustana yrityksille, parantaa SOTEn kustannustehokkuutta ja vähentää työvoimatarvetta. Samoin saatua rahoitusta kohdennettiin akkukemikaalitutkimusalueen kehittämiseen KAMKn, OYn ja Terrafamen yhteistyönä. Niin ikään siltasopimuksessa on toteutettu useita osaavan työvoiman saantia turvaavia pullonkaula-aloihin kohdennettuja koulutushankkeita: prosessitekniikan AMK-koulutus KAMKin ja Terrafamen yhteistyönä sekä KAO:n organisoimat kemianteollisuuden osaamisalan oppisopimuskoulutus, jossa annetaan 2 vuoden koulutus Terrafamella, ja metsäkonekuljettajien uusimuotoinen koulutus. Samoin on käynnistetty useita SOTE alan koulutushankkeita sekä kehittämishankkeita SOTE alan veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi sekä kansallisesti uniikki Datasta tekoälyyn insinöörikoulutus KAMKilla. Elokuussa 2019 valtion lisätalousarvioon esitettiin lisärahoitusta siltasopimuksen toteutukseen.

4) Sotkamon kunnan konserniohje 1.8.2019 alkaen

Sotkamon kunnanvaltuusto on kokouksessaan 18.6.2019 (§ 57) hyväksynyt Sotkamon kunnan konserniohjeen 1.8.2019 alkaen. Ohje on lähetetty Kainuun liitolle tiedoksi.

Konserniohje on aiemmin (26.06.2019) postitettu sähköpostitse maakuntahallituksen jäsenille tiedoksi.

5) Vetoamus Suomussalmella sijaitsevan Vienan reitin suojelusta

Vesa Hyyryläinen ja Pentti Kinnunen (allekirjoittajien puolesta) ovat 27.7.2019 lähettäneet Kainuun liitolle tiedoksi vetoamuksen Suomussalmella sijaitsevan Vienan reitin suojelusta. Vetoamuksessa on useita allekirjoittajia. Vetoamus on osoitettu ympäristöministeri Krista Mikkoselle, maa- ja metsätalousministeri Jari Lepälle sekä metsähallituksen pääjohtaja Pentti Hyttiselle ja luonnonsuojelujohtaja Timo Tanniselle.

"VETOOMUS

Suomussalmella sijaitsevan Vienan reitin suojele

Vienan reitti on Suomen ja Venäjän rajalla kulkeva muinainen kauppareitti, joka Suomen puolella sijoittuu Suomussalmen kunnan alueelle. Polku on kulttuurihistoriallisesti erittäin arvokas ja sitä ja siihen liittyviä vesireittejä pitkin on kuljettu Suomen puolelta Vienan Karjalaan ja Vienanmerelle. Kauppamiesten lisäksi reittiä pitkin ovat kulkeneet Vienan puolelle myös runonkerääjät, kuten Elias Lönnrot kootessaan Kalevalaa. Reitin historiaa ovat viimeisten vuosikymmenien aika tutkineet mm. Heikki Rytkölä, 2006 ja Jouni Toivanen 2009.

Vienan reitti sijaitsee suurelta osin valtionmailla. Sen säilymistä uhkaavat Suomen puolella muun muassa metsänhakuut, jotka eivät ole säilyttäneet Vienan reitin ympäristöä ja näin polku on menettänyt autenttisuuttaan. Vienan reittiä voi verrata museotiehen: ympäröivien alueiden katoaminen voi säilyttää tien, mutta vetovoimansa se menettää.

Reitin varrella olevat kulttuurimaisematkaan eivät ole säästyneet alkuperäisinä. Ne eivät ole kärsineet ihmistoiminnasta, vaan lähinnä sen puutteesta. Kulttuuriympäristö rapistuu, jos sitä ei hoideta. Useat maanomistajat ovatkin alkaneet omatoimisesti huolehtia kulttuuriympäristöstä hoitamalla kylämaisemia, perinnebiotooppeja Vienan reitin varrella ja historiallisilla merkkipaikoilla. He ovat myös kunnostaneet alueen perinnerakennuksia, opasteita ja rakenteita talkootyönä. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus onkin 23.11.2017 myöntänyt osalle aktiivisimmista maanomistajista Vuoden maisemateko -tunnustuksen.

Vienan reitin maassamme ainutlaatuisten kulttuuri- ja maisema-arvojen turvaamiseksi on vedottu vuosien mittaan mm. Metsähallitukseen. Kalevalaseura on 1.12.2014 tehnyt vetoamuksen Vienanreitin ja kulttuuriperinnön suojelun puolesta 11.12.2014. Suomen luonnonsuojeluliitto, Kainuun luonnonsuojelupiiri ja Luontoliitto ovat 13.12.2016 tehneet vetoamuksen Vienan reitin turvaamisesta osana Suomen satavuotisjuhlallisuuksia. Tämä on siis järjestyksessään jo neljäs vetoamus tämän maassamme arvokkaan muinaismuisto- ja kulttuurikohteen suojelun puolesta. Reitin varrella ei ole enää paljon luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia osuuksia. Valtionmaalla olevalla noin 20 kilometrin osuudella on hakaamattoman metsän sisässä kulkevia reittiosuuksia enää vain korkein-

taan 2,5 kilometrin verran. Näissäkin kohdissa toistaiseksi säästynyt reittiä ympäröivä metsä on useimmiten reilusti alle sadan metrin levyinen kaistale. Arvokkaimmat yksittäiset vielä hakkaamattomat kohteet valtion maalla ovat Rautiaisen myllyn ympäristö, Hyrynhiekka, Saunakangas, Jumalanhyväaho, Syntisenkangas ja Pulkkisenautio. Yksityismailla on myös joitakin vastaavanlaisia kohteita mm. Vängänvaarassa ja Hyrynsärkkien alueella.

Tämän vetoimuksen allekirjoittaneet tahot toivovat, että valtio ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin Vienan reitin luonto- ja kulttuuriympäristön turvaamiseksi. Reitin merkittävien arvojen säilyttäminen edellyttää käytännön toimenpiteitä, joita ovat ennen kaikkea arvokkaiden luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten luonto- ja metsäkohteiden säätäminen hakuilta. Koska reitin käytön historia ulottuu jo 1500-luvulle, olisi toivottavaa, että reitin varrella olisi nähtävissä ja koettavissa jossakin määrin myös alkuperäistä tai sen kaltaista luonnonmetsää. Reitin varrella on lisäksi useita kohteita, joiden ennallistamisella voitaisiin kehittää ennen kaikkea reitin maisemallisia arvoja. Vienan reitin kulttuuriarvojen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi tulisi lisäksi käynnistää erillisenä hankkeena hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen.

Me allekirjoittaneet esitämme maa- ja metsätalousministeriölle, ympäristöministeriölle sekä Metsähallitukselle, että Vienan reitti ja siihen oleellisesti liittyvät jäljellä olevat vanhat metsät suojellaan arvokkaana kulttuuri- ja luontokohteena, jolla on myös kansainvälistä merkitystä. Yksityismaiden arvokkaiden metsäkohteiden suojelu tulisi turvata osana METSO-ohjelmaa varaamalla siihen tarvittava rahoitus. Useat yksityiset maanomistajat olisivatkin valmiita suojelemaan reitin varrella olevia luonnonsuojelullisesti tai maisemallisesti arvokkaita kohteita, mutta toistaiseksi aloitteet eivät ole edenneet mm. rahoituksen niukkuuden vuoksi.

Vienan reitillä on kansallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen merkitys ja se sopii suojeluhankkeeksi erinomaisesti. Reitin säilyttämiseksi ja kehittämiseksi on olemassa laaja maakunnallinen tahto ja suunnitteilla on rajan ylittäviä hankkeita. Näillä toimenpiteillä valtio tulisi lisäksi edistämään Kainuun valtion metsienhakkuisiin liittyvän "metsärauhan" syntymistä."

Lisätietoja asiasta antaa hallintopäällikkö Paula Halonen, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
